

The Selection of Journal and Submission Process During Preparation of Scientific Articles

Makale Yazımında Dergi Seçimi ve Dergiye Gönderme Süreci

Hakan Yaman

ABSTRACT

Science is based on sharing of ideational, observatory, and professional experiences among scientists. Their professional communication is performed by presentations and discussions at scientific meetings and publications in peer-reviewed journals. Even after successful research the sharing of their findings is causing challenges. This review tries to guide new beginning colleagues in their research activities. Even the preparation of publication calls out for patience and persistence, the publication of our scientific work will help to bring our family medicine to an international niveau.

Key words: Publications, research, family practice

ÖZET

Bilim, bilim insanlarının kendi aralarında yapmış oldukları fikirsel, gözlemsel ya da mesleki deneyim paylaşımlarına dayanmaktadır. Mesleki iletişimleri ise, bilimsel toplantılarda yapmış oldukları sunumlar, tartışmalar ya da hakemli dergilerde yayınlamış oldukları yayımlar vesilesiyle olmaktadır. Yapılan araştırma başarı ile sonuçlanmasına rağmen, elde edilen bulguların bilim çevreleri ile paylaşım aşamasında sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu derleme ile yayın faaliyetlerine yeni başlayan meslektaşlarımıza yol gösterilmek istenmiştir. Eserlerin yayınlanacak hale getirilmeleri, sabır ve sebat gerektirmektedir. Bilimsel çalışmalarımızın sonuçlarını yayınlatabilmek, ülkemizdeki aile hekimliği disiplininin eğitim ve uygulama alanında uluslararası bilimsel standartları yakalamasına yardımcı olacaktır.

Anahtar kelimeler: Yayınlar, araştırma, aile hekimliği

Received / Geliş tarihi: 28.03.2017, Accepted / Kabul tarihi: 20.06.2017

*Address for Correspondence / Yazışma Adresi: Hakan Yaman, Uncalı Mh. 1262. Sk. No: 15 A Blok Kat: 2 Daire: 5 Öksüzöğlü Konakları 07000 Konyaaltı-Antalya-TÜRKİYE Tel: 05363209933 E-mail: hakanyam@yahoo.com

Yaman H. The Selection of Journal and Submission Process During Preparation of Scientific Articles. TJFMPC, 2017;11(3): 194-201.

DOI: 10.21763/tjfmpe.336159

GİRİŞ

Bilim, büyük oranda bilim adamları arasında yapılan fikir, gözlem ve deneyim alışverişine ve mesleki tartışmalara dayanmaktadır. Kendi aralarındaki mesleki iletişimleri ise, genellikle kongrelerde yapılan sunular ve verilen konferanslar ya da hakemli dergilerde yayınlanan makaleler aracılığıyla olmaktadır.¹

Bilimsel iletişimde, bilimsel paylaşımların rolleri çok önemli bir konuma sahip olsalar da, kongrelerde sunulan bildirimlerin az kısmı hakemli dergilerde makale olarak yayınlanmaktadır.²

Halbuki bu ilginç bir paradokstur, çünkü akademiya çalışan birçok bilim adamından farklı nedenlerden dolayı (örn. Akademik yükseltme, atanma, bilimsel performans vb) yayın hazırlama ve dergilerde yayınlama beklentisi bulunmaktadır.¹

Yapılan araştırmaların neden dergilerde yayınlanmadığına ilişkin birçok neden(sebep) ileri sürülebilse de en önemlisi, araştırma verilerini makaleye dönüştürme sürecinde sıkıntılar yaşanıyor olmasıdır (örn. Deneyimsizlik, zaman yetersizliği, ekip çalışmasının olmaması, iş yükünün fazlalığı vb.).

Bu derlemede aşama, aşama okurlara makale hazırlandıktan sonra (makaleye ilişkin bazı öğeler ve özellikler hatırlatıldıktan sonra) dergi seçim ve yayına gönderme süreci açıklanacaktır.

Derginin Seçimi

Akademik ortamda çalışan bilim insanları, mesleki hayatları boyunca pek çok kez eserlerini dergilere göndermişlerdir. Dergideki hakemlik süreci ve derginin kendi işleyiş süresinden kaynaklanan nedenlerden dolayı, bir makalenin bir dergi tarafından değerlendirilmesinin aylar sürmesi olasıdır. Değerlendirmelerin her zaman müspet sonuçlanmaları da mümkün olmamaktadır. Bu nedenle eserin gönderileceği dergi özenle seçilmelidir.³

Eserin gönderileceği dergi nihai olarak seçilmeden önce; eserin gönderilebileceği potansiyel bir dergi listesi hazırlamak uygun olacaktır. Listeyi hazırlamak için farklı yollar izlenmesi mümkündür. Birisi, belki de en sık kullanılanı, makaleyi yazım aşamasında kullanılan referanslar arasından olası dergilerin seçimidir. Bu dergilerin editörlerinin eserimize daha fazla ilgi duymaları olasıdır. Bunun dışında, bazı dergi dizinlerinden de yararlanmak mümkündür. Ancak, öncelikle eserimizi ne tür bir dergide yayınlamak istediğiniz konusunda karar verilmelidir.^{3,4}

Bilimsel Derginin Özellikleri

Bilimsel dergilerin seçiminde önem arz edebilecek bazı özellikler bulunmaktadır. Dergi seçerken bunların dikkate alınması, potansiyel yazarların hedeflerine daha isabetli ulaşmalarını kolaylaştıracaktır.^{1,3-5}

Bilimsel dergilerin özelliklerine ilişkin döküm tablo 1'de gösterilmiştir.

Dergiye Makale Göndermeden Önce Dikkate Alınması Gereken Olasılıklar

Yukarıda sayılan etmenler dikkate alındıklarında, aşağıdaki olasılıklar karşımıza çıkabilir:³

- 1. Gözü kapalı gönder:** Gözü kapalı olarak makalenizi göndereceğiniz olasılıktır. Yüksek etkisi olan bir dergide, yayınlama olasılığı yüksek olan tercihtir. Bu olasılığı oluşturan etmenlerin özellikleri ise şunlardır; derginin daha önce çalışma alanınıza benzer konulu makaleleri yayınlamış olması, makalelerin metodolojilerinin sizin makalenize benzer olması, eserinizin derginin hedefleriyle uyumlu olması, dergi okurlarının ilgili alanına giriyor olması ve yazarlara bilgi direktifleri ve editörlerin beklentilerine uygun hareket edilmiş olması. Derginin saygınlığının, yazarın beklentilerine uygun olduğu anlaşılmaktadır. Yayınlanan makale yazarın kariyer gelişimine önemli katkıda bulunacaktır. Derginin takvimi yazarın takvimi ile uyum içindedir.
- 2. Kumar oynamak olur:** Yüksek etki faktörü olan dergide, kabul edilme şansı daha düşüktür. Dergide benzeri makaleler bulunmamaktadır, metodolojileri farklıdır ve eseriniz derginin yazım kurallarına ve editörün beklentilerine uygun değildir.
- 3. Göndersen de olur, göndermesen de olur:** Derginin kabul etme olasılığı yüksek olmasına rağmen, derginin etkisi düşüktür. Derginin çok fazla saygınlığı bulunmamaktadır, hatta atama jürileri ve diğer kurumlar nezdinde pek itibarı bulunmamaktadır. Dergiye gönderme, yayınlama zamanı ve yazarın takvimi arasında uyum bulunmamaktadır.
- 4. Olmasa da olur:** Makalenin, düşük etkili bir dergi tarafından kabul edilme olasılığı da bulunmamaktadır. Derginin değerlendirme ve yayınlama süreleri ile yazarın takvimi arasında uyumsuzluğun bulunması, eserin konusunun düşük etkili derginin yönelimi ile uyumsuzluğu ve red edilme olasılığının yüksek olduğu durumdur.

Tablo 1. Bilimsel dergilerin özellikleri	
Derginin özellikleri	Açıklamalar
Kapsamı ve amacı	Eserinizin arzu ettiğiniz okur kesimi ve bilimsel topluluğa ulaşip ulaşmayacağı konusunda fikir vermektedir. Uluslararası bir etki yaratılmak isteniyorsa, yabancı dilde yayın yapan ve yaygın bir okur kitlesine ulaşan, belki de genel yayın yapan bir dergi seçilmelidir. Elde ettiğiniz bulgular ve buradan çıkarsadığınız sonuçlar doğrultusunda dergi listenizi daraltmanız mümkün olacaktır.
Derginin saygınlığı	Saygınlığı yüksek olan bir dergide yayın yapmak yazara birçok avantaj sağlayacaktır (örn. Akademik saygınlıkta artış, proje hakemliklerinde artış, yayın ve konuşma davetleri almak vb.). Derginin saygınlığını belirleyen birçok etmen bulunmaktadır. Dergilerin saygınlığını artıran etmenler arasında şu değişkenler bulunmaktadır; yayınevi, derginin yaşı, editör, yayın kurulu, hakemli olması, yayın kurulu üyelerinin kurumsal afiliyasyonları, prestijli kurumlarla afiliye olunması, üyesi olduğu uluslararası dergi toplulukları (wame, icjme, cope vb.), yaygınlığı, abone sayısının fazlalığı, geniş okur kitlesi tarafından okunuyor olması, düşük kabul oranı, az uzmanlaşmış olması, teknik ya da kuramsal olması, bulunduğu indeksler, sık atf alması, yüksek etki faktörüne sahip olması ve farklı dergilerle kıyaslandığında daha yüksek puan almış olması.
Derginin görünürlüğü ve etkisi	İnternet öncesi dönemlerde, dergilerin görünürlükleri abone sayısı ile ölçülmekteydi. Günümüzde ise görünürlükleri, dergi özetlerinin tarandığı dizinlerin/indekslerin niteliği ve sayısı ile ölçülmektedir. Dergilerin ayrıca etkisini değerlendiren farklı bibliyometrik veriler de bulunmaktadır. Yazarlar, günümüzde eserlerinin ve düşüncelerinin global ölçekte yayılmalarını önemsenmektedir. Bu çerçevede elektronik ve erişim ücretsiz yayın yapan dergiler tercih edilmektedir. İlginç bir biçimde, bu dergilerin genelde daha fazla atf aldıkları görülmüştür.
Derginin etki faktörü	Bilimsel dergilerin, bilimsel etkilerini ölçmek amacıyla farklı bibliyometrik ölçüler bulunmaktadır. Dergilerin göreceli nitelikleri bu ölçülere göre yapılmaktadır ve dergilerin buna göre kendi içlerinde sıralamaları bulunmaktadır. Bunun için ısı journal citation reports, scimag, scopus journal analyzer gibi farklı dizin ve web siteleri mevcuttur.
Derginin tarandığı indeksler	Ülkemizde, akademik yükseltmelerde ısı web of science dizinlerinde yer alan dergiler öncelikle tercih edilmektedir. Dergi listenizde bu dizinde bulunan dergilere (scientific.thomsonreuters.com/products/jcr/) yer verilmelidir. Bu dizinde olmayıp da, uluslararası ölçekte yayın yapan dergiler düşünülüyor ise, directory of open access journals (www.doaj.org) ya da free medical journals (http://www.freemedicaljournals.com/) gibi ücretsiz dizinler aracılığıyla dergilerin web sitelerine ulaşmak mümkün olacaktır. Ulusal ölçekte bir dergi tercih edilecek olursa (ki bunu hararetle öneririz), ulakbim'in tr dizin'de (http://cabim.ulakbim.gov.tr/tr-dizin/tr-dizinde-dizinenen-dergi-listesi/) taranan dergilere bakılmalıdır. Bunun haricinde, camianızın yayınlamış olduğu dergiler ya da arkadaşlarınızın/meslektaşlarınızın önerdikleri dergiler de seçenekler arasında bulunacaktır.
Derginin kabul olasılığı	Dergi seçiminde en önemli noktalardan birisi seçilen derginin kabul olasılığıdır. Bazı aşırı rağbet gören dergilerin kabul oranları %10'lara kadar düşmektedir. Reddetme olasılığı yüksek olan dergiye gönderilen makale, dergiye uygun olmadığı takdirde uzun bir bekleyişten sonra red yazısı alma olasılığı yüksektir. Derginin kabul olasılığını artıran diğer bir unsur ise, dergi yazım kurallarına ve üslubuna uyumun olmasıdır. Derginin eski makalelerine benzeşim olması şansı artırmaktadır. Ancak makalenize benzer bir eserin yakın zamanda yayınlanmış olması kabul edilme olasılığınızı azaltacaktır. Bazı dergilerin, sıkı bir metodoloji ve istatistik analiz beklentisi, ya da makalenizin aşırı uzun olması kabul edilme olasılığınızı azaltacaktır.
Hakemli olması	Akademik ortamda, hakemli dergilerde yayın yapmanın kıymeti daha fazladır. Hakemli dergiye ilişkin tanımlama ise üniversitelerarası kurul tarafından şöyle yapılmıştır: "editörü ve en az beş değişik üniversitenin öğretim üyelerinden oluşmuş danışmanlar grubu olan, bilimsel/sanatsal özgün araştırma makaleleri yayınlayan, yılda en az iki kez yayınlanan ve son beş yılda düzenli olarak basılıp dağıtımı yapılmış, üniversite kütüphanelerinde erişilebilir olan dergi."* derginin hakemli olması bilimsel içeriğinin ve ilgili alanının mesleki standardının ilgili alanın uzmanları tarafından denetlendiği anlamına gelmektedir.

Tablo 1. Bilimsel dergilerin özellikleri (devam)	
Hakemlik süresinin uzunluğu	Dergilerde, hakemlik süresinin uzun sürmesinin sakıncaları olmaktadır. Uzun sürdüğü takdirde yazının güncelliği ve yazarın yayın takvimi olumsuz etkilenecektir. Bunu önlemek için bilimsel dergiler birçok tedbir almaktadır (editoryal ofisin zamana dayalı verim göstermeleri, hakem havuzunun geniş tutulması, hakemliğin ücretli yapılması, derginin elektronik edisyonunun bulunması, yazışmaların elektronik yapıyor olması, derginin internette makale yükleme sitesinin bulunması vb.). Dergilerin web sitelerinde bu konuyla ilgili bilgiler bulunabilmektedir (örn. Hakemlik süresi, eserin kabulünden yayınına kadar geçen süre gibi).
Baskıya girme süresi	Makalenin kabulünden, baskıya girmesine kadar geçen zaman da önemlidir. Bazı basılı dergiler teknik nedenlerle ve seyrek yayın aralıkları nedeniyle makaleyi kabul etseler dahi yayınlamamaktadırlar. Makalenin yayınlanması aylar hatta yıllar sürebilmektedir. Bu da çalışmanın bulgularının geç paylaşılacağı anlamına gelmektedir. Bazı dergiler, hem elektronik, hem de kağıt baskı, bazıları ise sadece elektronik baskı yapmaktadırlar. Makalenin acele yayınlanması gerektiği durumlarda, tercih elektronik ve sık aralıklarla yayın yapan dergiler lehinde olmalıdır.
Dergi baskı ücretleri	Bazı dergiler, ki sayıları giderek artmaktadır, baskı ve işlem ücreti adı altında ücretler talep etmektedirler. Dergiler, sıklıkla reklam ya da hizmet ettikleri dernek ya da topluluğun bir yayın organı olarak ilgili kurum ve şirketler tarafından desteklenmektedirler. Ancak bazı dergilerin mali durumlarının yeterli olmaması, endüstri ile işbirliği yapmaması, abone sayısının az olması ya da ücretsiz erişim hakkı tanınması nedeniyle ücret talep etmektedirler. Ücretin talep ediliyor olması, gönderilen eserin hakemlik sürecini etkilememekte ve ancak yazının kabulü sonucunda tahsil edilmektedir. Bazı dergiler ise başvuru ücreti gibi iadesi olmayan ücretler de talep etmektedirler.

* ÜAK. Sosyal Bilimlerde Doçentlik atama kriterleri. Erişim: http://www.uak.gov.tr/temelalan/E_sosyal_180416.pdf. Erişim tarihi: 01.03.2017

Eserin Belirlenen Dergiye Gönderilmek Üzere Hazırlanması

Eserin gönderileceği dergi belirlendikten sonra, gönderilmeye hazır hale getirilmiş eserin son kez

gözden geçirilmesi gerekmektedir. Dergi editörleri ve daha sonra atanan hakemler bir eseri değerlendirirken şu noktalara dikkat etmektedirler (Tablo 2):^{1,6}

Tablo 2. Editör ve hakemlerin değerlendirdikleri noktalar
<ul style="list-style-type: none"> - Yazı önemli midir? - “Yani ?” sorusu yanıtlanmış mıdır? - Etik sorunlar barındırmakta mıdır? - Bulgular yeterince tartışılmış mıdır? - Sonuç bulgularla destekli midir? - Sonuçlar inandırıcı mıdır? - Makale okunabilir mi? - Kullandığı dil uygun mudur? - Haddinden fazla kısaltmalar içermekte midir? - Makale dergi yazım kurallarına uygun mudur?

Eserin Son Halinin Verilmesi

Bu vesileyle, eseri son bir kez gözden geçirecek olursak, bir orijinal makalede aşağıda söz edilecek olan bölümlerin ve bölüm özelliklerinin bulunması beklenmektedir. Ancak, orijinal çalışma dışında başka türde bir eser olarak hazırlanan diğer eserlerin (derleme, [teknik ilerleme makalesi](#), [teknik rapor](#), [veri tabanı makalesi](#), yazılım makalesi, [tartışma](#), çalışma protokolü, olgu sunumu, editoryal, editöre mektup vb.) yazılış biçimleri farklıdır ve ilgili derginin yazım kuralları dikkate alınarak hazırlanmalıdır.⁷

Hatta, orijinal makale ve sistematik gözden geçirme/derleme ve meta-analizlerin hazırlanmalarına rehberlik edecek farklı protokoller bulunmaktadır; randomize kontrollü çalışmalar için [CONSORT](#), gözlemsel çalışmalar için [STROBE](#), sistematik gözden geçirmeler ve meta-analizler için [PRISMA](#) ve tanısıl çalışmalar için [STARD](#) kullanılır. Bunun için ayrıca “[EQUATOR Network](#)” ve NLM'nin “[Research Reporting Guidelines and Initiatives](#)”den yararlanmak mümkündür.⁸ Güçlü bir eser için, aşağıdaki sorunlardan kaçınmanın yararlı olduğu bildirilmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Kaçınılması gereken noktalar-1

- Literatürün yetersiz olması
- Atıfların uygunsuzluğu
- Anlaşılmaz giriş
- Belirsiz araştırma sorusu
- Yetersiz tarif edilmiş örneklem
- Yetersiz metodoloji tarifi
- İstatistiğin net olmaması
- Uygun olmayan istatistik analizi
- Tartışmanın yetersizliği
- Yazım üslubunun yetersizliği
- Aşırı uzun olması

Diğer önemli nokta ise, makalenin dergi ile alakalı olmaması ve bilime yeterince katkısının olmamasıdır. Ancak, bir makalede olmazlardan bazıları araştırma sorusu, hipotezin konsepti ve metodolojinin uygunluğudur. Buna ilaveten elde edilen sonuçların yeterince tartışılmış olması, bulguların daha önceki literatürle uyumlu

olması, literatürün uluslararası ve varsa ulusal düzeyde olması ve çalışmanın dil kalitesi de önemlidir.^{9,10}

Makale, son kez gözden geçirilirken aşağıdaki noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir (Tablo 4):¹

Tablo 4. Dikkat edilmesi gereken noktalar-2

- Metnin yazım kuralı denetiminden geçirilmiş olması
- Yazıların sola dayanarak yazılmış olması
- Özetteki rakamların, metnin içindekilerle uyumlu olması
- Materyal-metod kısmında tarif edilen yöntemlere uygun bulguların olması
- Yazar, makaleyi önce sesli biçimde kendi kendine okumalıdır. Makale okunurken akıcı mıdır? Kolay anlaşılabilir midir? Göze batan herhangi bir durum var mıdır?
- Makalenin albenisi nedir?
- Çalışma, amaç kısmında araştırma sorusunu karşılıyor olmalıdır.
- Makale kendi içinde bölümleriyle tutarlı olmalıdır.
- Sonuçlar veri ile desteklenmelidir.
- Özetteki sonuç, metindeki sonuç ile uyumlu olmalıdır.

Dergide, referansların yazım biçimi derginin yazım kurallarına göre belirlenmektedir. Örneğin, biyomedikal alanda birçok saygın dergi, Vancouver/ICMJE Style'ı kullanırken, sosyal bilimleri alanında ise daha çok APA Style tercih edilmektedir. Bunun dışında birçok başka yazım biçimi de bulunmaktadır (Tablo 5).

Makale ya da eser yazımında, kaynakların/referansların yönetimini kolaylaştırma amacıyla farklı yazılımlar geliştirilmiştir. Bunlardan en çok bilinen ve kullanılanları Tablo 6'da gösterilmiştir. Kimin yazar olacağını, projenin planlanma aşamasında görüşülüp bir karara bağlanması gerekmektedir. Yazının, son hali verilirken yazarlık hakkı ile ilgili noktalar dikkate alınmalıdır. Yazar olmanın asgari koşulları ise ICJME tarafından şu biçimde tanımlanmıştır:¹¹

“1) Kavram ve tasarıma veya verilerin toplanmasına veya verilerin işlenmesi ve yorumunda dikkate değer katılım,

2) Makale taslağının oluşturulması veya makalenin önemli kavramsal içeriğinin düzeltilmesi sürecine katılım,

3) Basılacak olan son sürümün onaylanması ile yazarlığa hak kazanılmış olmalıdır. Yazarlar 1,2 ve 3' teki koşulları karşılamalıdır.”

Bunun haricinde, bir yazar çalışmaya yaptığı katkı oranında sorumluluk taşıdığı gibi, diğer yazarların çalışmaya katkıları konusunda haberdar olmalıdır. Diğer yazarların yaptıkları çalışmalar hususunda güven duymalıdır. Yazarlar tüm kriterleri yerine getirmelidirler. Bu kriterleri yerine getirmeyen, ancak çalışmaya katkısı olan kişilerin isimlerine bilgi notu kısmında yer verilmelidir.¹²

Tablo 5. Referans yazım biçimleri	
Yazım Biçimi	Örnek
Pubmed Style	Yaman H, Vural R. Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi. <i>TJFMPC</i> 2016;10(4): 243-249. doi: 10.21763/tjfmpe.271330
Web Style	Yaman H, Vural R. Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi. http://www.tjfmpe.gen.tr/tjfmpe_022016/tjfmpe_022016_0001000_scripts/abstract_fulltext_0001020_common_fulltext_page_get_art_short_id_by_get.php?art_short_id=2016_12_10_4_8&lang=en [Access: March 21st, 2017]. doi: 10.21763/tjfmpe.271330
AMA Style	Yaman H, Vural R. Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi. <i>TJFMPC</i> . 2016;10(4): 243-249. doi: 10.21763/tjfmpe.271330
Vancouver/ ICMJE Style	Yaman H, Vural R. Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi. <i>TJFMPC</i> . (2016), [cited March 21 st , 2017];10(4): 243-249. doi: 10.21763/tjfmpe.271330
Harvard Style	Yaman, H. & Vural, R. (2016) Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi. <i>TJFMPC</i> , 10(4), 243-249. doi: 10.21763/tjfmpe.271330
Turabian Style	HAKAN YAMAN, Ramazan Vural R. 2016. Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi. <i>TJFMPC</i> , 10(4), 243-249. doi: 10.21763/tjfmpe.271330
Chicago Style	YAMAN, HAKAN, Ramazan Vural. "Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi". <i>TJFMPC</i> 10.4 (2016), 243-249. doi: 10.21763/tjfmpe.271330
MLA Style	YAMAN, HAKAN, Ramazan Vural. Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi. <i>TJFMPC</i> 10.4 (2016), 243-249. Print. doi: 10.21763/tjfmpe.271330
APA Style	YAMAN, H. & Vural, R. (2016). Yaşlı Bireylerde Sarkopeninin Yönetimi. <i>TJFMPC</i> , 10(4), 243-249. doi: 10.21763/tjfmpe.271330

Tablo 6. Kaynak/Referans Yönetim Yazılımları	
-	Reference Manager: https://www.mendeley.com/features/reference-manager/
-	Reference Manager: http://thomsonreuters.com/en/products-services/scholarly-scientific-research/authoring-and-collaboration-tools/reference-manager.html
-	Sente Academic Reference Management for Mac: http://www.thirdstreetsoftware.com/site/Sente.html
-	EndNote: http://endnote.com/
-	Citavi: https://www.citavi.com/

Eserin Dergiye Gönderilmesi

Eser dergiye gönderilirken, dergi yazım kuralları ile uyumluluğu gözden geçirilmelidir. Dergiye hitaben kapak ve takdim mektubu hazırlanmalıdır. Eserin, eş zamanlı başka bir dergiye gönderilmediği beyan edilmelidir. Yapılan çalışma ve taşıdığı özelliklerle ilgili editörle paylaşım istenilen konular belirtilmelidir. Talep ediliyorsa, tüm yazarların imzaladığı telif hakkı formu imzalanmalı ve gönderilecek olan esere eklenmelidir. Makalenin en son hali okunup, tüm yazarlar tarafından onaylanmalıdır.

Dergilerin çoğunluğu, internet aracılığıyla makale kabul etmektedir ve yazarlar da sıklıkla bu tarz dergileri tercih etmektedirler. Eseriniz dergiye ulaştığında önce bir editör atanmaktadır. Editör, eserin dergiye uygunluğu ve bilimsel yeterliliğini değerlendirmekte ve uygun görürse hakem atması yapmaktadır. En az iki hakem atması yapılmaktadır. Açık erişim politikası olan dergiler, sıklıkla eseri gönderme aşamasında yazarlardan

potansiyel hakem önerileri istemektedirler. Uygun görülürse bu hakemler arasından seçim bulunmaktadır. Hakemler, çıkar çatışmaları bulunması durumunda hakemlik görevinden çekilmekte serbesttirler. Hakemlerin, makul sürede raporlarını yazmaları beklenmektedir. Bu süre ortalama iki haftadır ve özellikle hızlı editörlük süreci konusunda hassasiyet gösteren dergiler bu süreyi sağlamaya çalışmaktadırlar. En az iki hakem raporu tamamlandığında, eğer raporlar tatmin edici ise editör eser hakkında kararını açıklayacaktır. Saygınlığı yüksek, uluslararası dergiler genelde eserlerin olabildiğince kısa sürede değerlendirilmesi konusunda hassasiyet göstermektedirler.

Hakem raporlarına göre temelde üç farklı karar yazarlara bildirilmektedir; **kabul**, **revizyon ya da red**.

- **Kabul:** Çok nadiren, bir makale ilk turda olduğu gibi doğrudan kabul kararı olacaktır. Kabul genelde yapılan düzeltmelerden sonra editörlerin olumlu

değerlendirmeleriyle olmaktadır.

- **Revizyon:** Farklı türde revizyon önerilerinde bulunmaktadır. Bunlar **minör revizyon, majör revizyon ve yeniden başvurmak üzere red.** Minör revizyon haberi yazarları rahatlatır. Makalede yapılacak bazı küçük düzeltmelerle, makalenin kabul edilme ihtimalinin oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ancak hakemlerin önerileri ciddiye alınmalıdır ve öneriler harfiyen yerine getirilmelidir. Yapılan değişiklikler ayrı bir sayfaya not edilip, editöre ve dolayısıyla hakemlere gönderilecek olan yanıtta eklenmelidir.
- **Red:** Bazen dergideki hakemlik ve makalenin işlem süresini uzatmamak için, yeniden gönderilmek üzere makale reddedilebilir. Önerilen düzeltmelerin, çok fazla zaman alacağı kanaati bulunduğu için böyle bir karar alınmaktadır.

Kesin red ise sıklıkla karşılaşılan bir yanıttır. Bazen makalenin başka nereye gönderilebileceğine ilişkin önerilerde de bulunmaktadır. Ayrıca, makalenizi olanaklar dahilinde nasıl geliştirebileceğinize ilişkin yapıcı öneriler de bulunmaktadır. Ancak makalenizde metodolojik ve etiğe dair sorunlar olduğu takdirde makale başka bir dergiye gönderilmemelidir. Buna ilaveten başka red nedenleri ise yazının çok uzun olması, yazının okunurken takibinde yaşanan güçlük, yazının ilginç gelmemesi, yerel bir soruna işaret etmesi ve derginin okurlarına ilginç gelmemesi, yazım hataları, içeriğin güncel olmaması, verilerin güncel olmamaları, çalışmanın sınırlılıklarının yeterince açıklanmamış olması, makalenin yeterince iyi yazılmamış olması, beyan ve ifadelerin literatürlerle yeterince desteklenmiş olmamaları, çıkar çatışmasının olması, yazarların katkılarının yeterince açıklanmamış olması, verilerin daha önce kullanılmış olması, yazının başka bir yerde yayımlanmış olması, etik kaygılar, metodolojik kaygılar vb.dir.

Eser Dergiye Kabul Edildikten Sonraki Süreç

Makaleniz kabul edildikten sonra, dergi içinde üretim aşamasına geçilmektedir. Derginin editörü işini tamamlanmıştır ve artık eserinizi derginin teknik ekibine devretmiştir. İlk adım, makalenizin derginin mizanpajına uygun olarak yeniden dizilmesidir.¹³ Metin yanı sıra, şekil, tablo ve resimler dergiye uygun biçimde yerleştirilirler. Dizgiden sonra, baskı öncesi yayın taslağı (proof) hazırlanır ve yazarlara son kez okumaları için gönderilir. Bu süreç bazen haftalar alabilmektedir. Dizgi ekibi, makale ile ilgili anlaşılmayan bazı noktaların aydınlatılmasını isteyebilirler. Bu aşamaya gelmiş yazılarda, büyük çaplı değişikliklerin yapılması arzu edilmemektedir. Hatta

öyle bir zaruret doğacak olursa, oluşacak yeni dizgi masrafları yazarlardan tahsil edilmektedir.

Taslak, yazarlar tarafından onaylandıktan sonra derginin olanaklarına göre yayına kabul edilmiş makale olarak websitesine yüklenmesi mümkündür. Derginin “first online” uygulaması varsa doğrudan internete de konulabilir. Bu sırada eserinize DOI (Digital Object Identifier) ataması yapılır ve sonrasında baskı için hazırlık yapılacaktır. Baskı gerçekleştiğinde kalıcı künyesi verilecektir.

Baskıdan sonra, makale artık paylaşılmaya ve atıf almaya hazır olmaktadır. Dergilerin yayın ve telif politikalarına göre yazarların makalelerini medyada paylaşabilmeleri mümkündür. Makale yayımlandıktan sonra, makalede gerçekleşecek olan düzeltmeler sadece derginin sonraki sayılarında basılacak olan “corrigenda”, “erratum” ya da “düzeltme” ibareli notları ile mümkün olacaktır.

SONUÇ

Araştırma sorusu ve hipotez ile başlayan araştırma süreci, elde edilen bulguların eser olarak yayımlanmasıyla son bulmaktadır. Yapılan araştırmanın, bilimsel ve etik kurallara uyumunun eksiksiz olmasına rağmen, yine de elde edilen bulguların kamuoyu ve akademiye ile paylaşılmasında sorunlar yaşanmaktadır. Hazırlanmış olan bu derleme ile, özellikle eser yayımlama faaliyetlerine yeni başlamış olan meslektaşlarımıza yol göstermek istenmiştir. Eserlerin yayın haline getirilmesi sabır ve sebat gerekmektedir. Bilim yolunda çalışmaya karar vermiş kişilerin, yaşamları boyunca mesailerinin önemli bir kısmını bu faaliyetle geçirmesi beklenmektedir. Bu çerçevede yazarlar, hem planlamış olduğu çalışmalarını sık sık gözden geçirip, araştırmalar konusunda önceliklerini dikkate almalıdır, hem de dergicilik ve yayıncılık alanındaki gelişmeleri takip etmelidirler. Bu çalışmalar, kişisel gelişimimize katkı sağlamaya ve aile hekimliğinin de ülkemizde ve uluslararası düzeyde hak ettiği konuma gelmesini mümkün kılmaya yardımcı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Wenzel V, Dünser MW, Lindner KH. Wie schreibe ich eine originalarbeit? Eine Anleitung für Einsteiger. Anaesthesist 2007;56(8):828-36.
2. Yaman H, Arı A, İneli B.U, Meşeli F. Kongrede Sunulan Bildiriler İle İlgili Gelecek Planları. (Poster) 8. Güz Okulu, 24-28.09.2014, Antalya.
3. Knight LV, Steinbach TA. Selecting an appropriate publication outlet: A comprehensive model of journal selection criteria for researchers in a broad range of

- academic disciplines. *International Journal of Doctoral Studies* 2008; 3: 59-79.
4. Yaman H, Kara IH. Aile Hekimliği Uzmanlığı Dergilerinin Geleceği ve İndeksler: Çözüm Önerileri. (Editorial). *Konuralp Tıp Dergisi* 2014;6(2):1-4.
 5. Bernard Becker Medical Library. 1. Washington University School of Medicine. Preparing For Publication: Factors to Consider in Selecting a Journal for Publication. Erişim: <https://www.education.umd.edu/HDQM/labs/Alexander/ARL/PubCourse%20Supplements/Murphy%20%20Preparing%20For%20Publication.pdf>. Erişim tarihi: 01.03.2017.
 6. Frederic G. Hoppin, Jr. How I Review an Original Scientific Article. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine* 2002;166(8):1019-1023.
 7. BMC Family Practice. Submission guidelines. Erişim: <https://bmcfampract.biomedcentral.com/submission-guidelines>. Erişim tarihi: 01.03.2017.
 8. ICMJE. Preparing for Submission. Erişim: <http://www.icmje.org/recommendations/browse/manuscript-preparation/preparing-for-submission.html>. Erişim tarihi: 01.03.2017.
 9. APA. Preparing Manuscripts for Publication in Psychology Journals:
 10. A Guide for New Authors. 2010. Erişim: <http://www.apa.org/pubs/authors/new-author-guide.pdf>. Erişim tarihi: 01.03.2017.
 11. Sipahi OR. Makale yayınlama sürecinde dergi seçimi. *ANKEM* 2011;25 Ek2):229-232.
 12. Biyomedikal Dergilere Gönderilen Makalelerde Bulunması Gerekli Standartlar: Biyomedikal Yayınların Yazımı ve Değerlendirilmesi. Ekim 2008'de güncellenmiştir. Çev: Şimşek G, Alicura S, Yılmaz O. Erişim: http://uvt.ulakbim.gov.tr/tip/icmje_08.pdf. Erişim tarihi: 01.03.2017.
 13. ICMJE. Defining the Role of Authors and Contributors. Erişim: <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>. Erişim tarihi: 01.03.2017.
 14. Hon F. From submission to sharing: the life cycle of an article. Erişim: <https://www.elsevier.com/authors-update/story/publishing-tips/life-cycle-of-an-article>. Erişim tarihi: 01.03.2017.